IJSLAND 2008

Door Jos Teeuwen

Mijn korte vakantie naar IJsland had een toeristisch karakter, maar ik kon het uiteraard toch niet laten te proberen een bezoek te brengen aan de laatste rustplaats van de naamgever van onze vereniging. Na lezen van het artikel van Jan Gerritsen (de NRC- correspondent op IJsland) in het tijdschrift Matten (nr. 4) en wat verder speuren op het Internet kwam ik er al snel achter dat het graf van Fischer te vinden moest zijn bij een kerkje in het dorpje Selfoss, zo'n 60 km ten oosten van Reykjavik.

Selfoss bleek precies op onze voorgenomen reisroute te liggen. In bovengenoemd artikel gaat de NRC correspondent in op de gebeurtenissen na het overlijden van Fischer in zijn flat in Reykjavik. Fischer had kort voor zijn dood aangegeven in alle anonimiteit en op een afgelegen plaats begraven te willen worden. Gardar Sverrison, Fischer's vriend en buurman in het flatgebouw, was in de gelegenheid dit te regelen. De familie van de vrouw van laatstgenoemde is in het bezit van het land, inclusief de begraafplaats, gelegen rondom een klein Luthers kerkje net buiten Selfoss. Aldaar zou Fischer's begrafenis op in alle stilte plaatsvinden.

Op onderstaand kaartje is de locatie van het kerkje (Laugardælir) te vinden aan de rechterbovenkant.

Het kerkje is idyllisch gelegen in het IJslandse landschap tussen paardenstallen en landerijen. Er

ligt een kleine begraafplaats omheen die nog wel in gebruik lijkt te zijn. Bij ons bezoek werd het ongerepte karakter enigszins verstoord door het aanrijden van een bus met Spaanse toeristen. Deze bleken overigens meer voor een bezoek aan het fraaie kerkje te komen dan voor Fischer's graf. De reisleider zag mij aan voor de opzichter van de begraafplaats en ik sprak even met hem, waarbij ik hem verklaarde schaakspeler te zijn. Even later hoorde ik dat hij mij tegen zijn groep als "pelgrim" van Fischer's graf beschreef!

Onderstaand foto's van Fischer's graf en het kerkje.

Het graf van Fischer in Selfoss, IJsland (10.08.2008)

Het Laugardalur kerkje en begraafplaats in Selfoss.

Terug in Reykjavik bracht ik ook een bezoek aan het boekenantiquariaat Bokin, waar Fischer in het jaar vóór zijn overlijden veel kwam. In deze wat gezellige, rommelige winkel in het centrum van Reykjavik liggen de boeken her en der hoog opgestapeld. Er is een klein aantal schaakboeken te vinden, vooral oude IJslandse vertalingen uit het Russisch. Volgens de overlevering had Fischer in deze winkel zijn eigen stoel waar hij regelmatig zat te lezen.

Boekhandel Bokin (het Boek) in Reykjavik

"Fischer's" stoel in boekhandel Bokin, op de voorgrond links enkele schaakboeken

In Reykjavik bleek zoals verwacht weinig meer te verwijzen naar de Fischer-Spassky match 36 jaar geleden. In de sporthal waar de match gespeeld werd, zijn geen tastbare herinneringen te vinden en alleen een wat oudere portier die ik daar trof bleek de match zelf nog te hebben meegemaakt. In souvenirwinkels tref je soms de postzegel aan die ter ere van de match is uitgegeven en een enkele keer wordt de match nog in toeristische informatie vermeld.

De sporthal in een buitenwijk van Reykjavik waar in 1972 "de" match plaatsvond (vergelijk de foto van Kees elders op de site)

Wordt vervolgd bij het volgende bezoek van een Fischer-Z'er aan IJsland!